

CURRICULUM VITAE

на Искра Владимирова Христова-Шомова

Лични данни:

Родена: 14.01.1958 г. в София

Служебен адрес: СУ “Св. Климент
Охридски”,
Факултет по славянски филологии
Катедра по кирилометодиевистика
бул. Цар Освободител 15, София 1504

кабинети 144 и 1766

тел: (+359 2) 93 08 254, (+359 2) 93 08
428

e-mail: iskrashomova@abv.bg; iskrashomova@gmail.com

Образование:

1982-1984 редовна докторантура по история на българския език към катедрата по кирилометодиевистика в СУ “Св. Климент Охридски”

1983 математика в СУ “Св. Климент Охридски”, бакалавър

1980 българска филология с втора специалност английски език в СУ “Св. Климент Охридски”, магистър

Специализации:

2008 Специализация в Москва за проучване на славянските и гръцките ръкописи в московските библиотеки

2005-2006 Специализация в Американския институт по археология “Уилям Олбрайт” в Йерусалим за проучване на книга Йов

1988 Курс по полски език във Варшава

Научни степени:

2003 доктор на филологическите науки с дисертация *Служебният Апостол в славянската ръкописна традиция*

1986 кандидат на филологическите науки (доктор) с дисертация *Книжовната старобългарска норма в словата на Климент Охридски*

Професионална биография:

2005- досега: професор по старобългарски език и история на българския език в СУ “Св. Климент Охридски”, Катедра по кирилometодиевистика

2003-2011: Ръководител на Катедрата по кирилometодиевистика

1995 – 2005: доцент по старобългарски език в СУ “Св. Климент Охридски”, Катедра по кирилometодиевистика

1986 – 1995: асистент, старши асистент и главен асистент в СУ “Св. Климент Охридски”, Катедра по кирилometодиевистика

1986: учителка по английски език в 6 ОУ в София

1985-1986: Преподавател по български език на чуждестранни студенти по в СУ “Св. Климент Охридски”

1980-1981: учителка по български език в 137 ОУ в София

Лекционни курсове:

Задължителни при бакалаври: *Старобългарски език.*

Задължителни при магистри: *Лингвистика на текста, Теория и история на книжовните езици.*

Избираеми при бакалаври: *Библията в средновековна България, Средновековни балкански книжовници, Християнските празници, Св. Климент Охридски, Книга Йов в еврейската, византийската и славянската традиция, Библията в тълкувания и образи (съвместен с М. Димитрова), Светци и свети места на Първото и Второто Българско царство (съвместен с М. Йовчева), Поклоннически и книжовни центрове в България, Библейски сюжети в литературата и киното.*

Избираеми при магистри: *Език и мит, Библия и екзегеза, Светци и святост в България и във Византия.*

Докторантски курсове: *Библията в европейската култура, Българските празници.*

Лекции, изнасяни в чужбина: в Краков, Йерусалим, Виена, Москва.

Член на Библейската комисия към Международния славистичен комитет (от 2008).

Член на редколегията на международното научно списание *Словяне* със седалище в Москва (от 2011).

Участие в научни проекти:

Ръководител на проекта „Encyclopaedia Slavica Sanctorum: Светци и свети места в България (във виртуален и Гутенбергов формат)” (2010-2014), международен

проект, финансиран от Министерството на образованието, младежта и науката на Република България;

Ръководител на проекта „Дигитален архив *Българска ръкописна книга*” (2007-2012) за дигитализиране на ръкописите от Рилския манастир, национален проект, финансиран от СУ “Св. Климент Охридски”;

Участник в проекта „Ранни славянски ръкописи с литургическо предназначение” (2008-2010), национален проект, финансиран от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”;

Участник в проекта „Съвместен курс „Библията и библейските тълкувания в гръцката, латинската, арменската, грузинската и славянската традиция” (2009-2010), международен проект между СЕУ, Армения, Грузия, Русия и България, финансиран от СЕУ в Будапеща.

Научни интереси: история на българския език, разпространение и редакции на старобългарския книжовен език, езикът и книжовното наследство на св. Климент Охридски, старите славянски преводи на Библията, славянското ръкописно наследство, славянският календар, славянска и индоевропейска етимология, история на терминологията в българския език, преподаване на български език в училище.

Списък на публикациите на проф. д.ф.н. Искра Христова-Шомова

I. Защитени дисертации

1. Книжовната старобългарска норма в словата на Климент Охридски – кандидатска дисертация (малък докторат), защитена през декември 1985 г.
2. Служебният Апостол в славянската ръкописна традиция – дисертация за присъждане на научната степен доктор на филологическите науки, защитена през ноември 2002 г.

II. Книги

3. Речник на словата на Климент Охридски, София, 1994, 320 с. [Рец: Р. Александрова. Два нови приноса към средновековната славянска лексикография. – Език и литература, 1994, 5, 120-123; А. Тотоманова. Лексикографски принос към изучаването на Климентовите слова. – *Palaeobulgarica*, XIX, 1995, 3, 126-128; Х. Кафтанджиев. Оригинално и задълбочено изследване по старобългаристика. – Български език и литература, 1995, 2, 56-57.]

4. Служебният Апостол в славянската ръкописна традиция. Том I. Изследване на библейския текст. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2004, 832 с. [Рец: Д. Атанасова-Пенчева. – Българистика. *Bulgarica*. 9, 2004, 81-83; Tania Láleva. – *Eslavística Complutense*. Vol. 5, 2005, 223-224; А. Пичхадзе. – *Русский язык в научном освещении*, 2005. Т. 1 (9). с. 315; М. Димитрова. Ценно изследване за Апостола – *Palaeobulgarica*, XXX (2006), 1, с. 103-108; Emilie Bláhová. – *Slavia*, 75, 2006, 285-293.]
5. Книга Йов с тълкувания в славянски превод. По Владиславовия препис от 1456 г. София, Издателство „Анубис”, 2007, 496 с. [Рец: И. Трифонова, М. Димитрова. За Йов и София или за новата книга на Искра Христова. - *Palaeobulgarica*, XXXI (2007), 4, 113-118; Е. Коцева. – *Старобългарска литература*, 2008; J. Reinhart – *Slovo*, 62, 2012, 285-291].
6. Служебният Апостол в славянската ръкописна традиция. Том II. Изследване на синаксарите. 1133 с. София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2012.
7. Бог беше слово. 320 с. Под печат в Университетско издателство „Св. Климент Охридски”.

III. Съставителство и редакция на книги

8. *Inter angelos daemonesque*. Между ангели и демони. Сборник с доклади от конференцията, проведена в Лесидрен, 29. 08 - 1. 09. 2001, София, 2005, 292 с.
9. *Acta Palaeoslavica*. Vol. 2. In honorem professoris Angelinae Minčeva. София, 2005, 232 с. (съвместно с М. Димитрова и П. Петков).
10. Св. Климент Охридски. Слова и служби, София, 2008, 592 с. (съвместно с П. Петков) [Рец: М. Йовчева. На свети Климент Охридски, „пръв епископ на българския език – с преклонение, вдъхновение и любов”. – *Български език*, LV, 2008, 3, 108-110; М. Йовчева. *Scripta&e-Scripta*. 7 (2009), 327-332].
11. Светци и свети места на балканите. Т. 1. София, 2013 (= *Старобългарска литература*, 47) (съвместно с А. Стойкова и др.).
12. Светци и свети места на балканите. Т. 2. София, 2013 (= *Старобългарска литература*, 48) (съвместно с А. Стойкова и др.).

IV. Статии и студии

13. Атрибутивната употреба на дателен падеж в съчиненията на Климент Охридски. – *Език и литература*, 1984, 3, 82-91.
14. *Dativus absolutus* и *dativus cum infinitivo* в съчиненията на Климент Охридски. – *Български език*, 1984, 4, 339-343.
15. Средствата за номинация в словата на Климент Охридски. – *Palaeobulgarica*, 1987, 4, 32-40.

16. Книжовният език през Средновековието от социокултурен аспект. В: Проблеми на социолингвистиката. 2. София, 1988, 71-79.
17. Речникът на Климент Охридски в контекста на старобългарската книжовна лексика. - В: Втори международен конгрес по българистика. 21. Симпозиум по кирилометодиевистика. София, 1989, 334-342.
18. Отношението паратактичност-хипотактичност в средновековния текст. - Старобългарска литература, кн. 23-24, 1990, 47-56.
19. Равнищата на книжовност и тяхното отражение в старобългарския книжовен език. – Език и литература, 1990, 4, 114-122.
20. О славянских переводах Господней молитвы. – *Palaeobulgarica*, 1991, 3, 41-56.
21. Синтаксисът на Климентовите слова. – Кирило-Методиевски студии. 8. 1991, 45-59.
22. Наблюдения над ръкопис №508 от сбирката на Народната библиотека “Св. св. Кирил и Методий”. – *Palaeobulgarica*, 1993, 2, 90-98.
23. Кога са преведени литургиите на св. Яков и на св. Петър? – В: Медиевистични ракурси. София, 1993, 33-42.
24. Тропарите в Енинския апостол. – *Palaeobulgarica*, 1994, 4, 86-102.
25. Текстология тропарей в славянских рукописях Апостола. – In: *Jews and Slavs. V. 3. Jerusalem*, 1995, 108-126.
26. Синтактичният паралелизъм в словата на Климент Охридски. – Кирило-Методиевски студии. Т. 10. София, 1995, 109-115.
27. Изборни евангелия и апостоли от XVI в. - В: Българският шестнадесети век. София, 1996, 315-328.
28. Филологически поглед върху сакралния и ритуалния текст. – Език и литература, 1997, 1-2, 134-142.
29. Текстологични и лексикални наблюдения над ръкопис №880 от НБКМ (в съавторство с П. Петков). - В: Медиевистика и културна антропология. Сборник в чест на Донка Петканова, София, 1998, 435-441.
30. Лексиката на цикъла “Общи служби” от Климент Охридски. – Годишник на СУ. Факултет по славянски филологии. Т. 88, 1995. Книга 1 – Езикознание. София, 1999, 49-78.
31. Кирилло-Мефодиевский перевод Апостола и его редакции. – *Slavia*. 1999, 1, 213-228.
32. Анафорична и деиктична употреба на показателните местоимения в словата на Климент Охридски. – Кирило-Методиевски студии. Т. 13. 2000, 132-138.
33. Богословският термин ὑπόστασις и неговите преводи. В: ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ или Античност и хуманитаристика. Изследвания в чест на проф. Богдан Богданов. София, 2000, 282-292.
34. Славянските преводи на монашеските поучения на авва Доротей. – *Palaeobulgarica*, 25, 2001, 36-53.

35. Текстът на руските библии в контекста на южнославянските редакции (върху материал от Апостола). – Кирило-Методиевски студии. Т. 14. В чест на Екатерина Дограмаджиева. 2002, 122-135.
36. Богословският термин οὐσία и неговите преводи на Изток и на Запад – В: Средновековна християнска Европа: Изток и Запад. София, 2002, 594-604.
37. Първородният син. В: Езици на общуването. Годишник на асоциация Онгъл. Т. 3. София, 2003, 206-214.
38. Атонската редакция на Апостола. – Palaeobulgarica, 2003, 11-36.
39. Старобългарските думи за `коса` и представите, свързани с тях. - В: Time Flies. 2. Festschrift for William Veder. Amsterdam, 2003, 57-76.
40. Славянският превод на Апостола и неговите редакции. В: Пъти достоятъ. Сборник в памет на Стефан Кожухаров. София, 2003, 311-331.
41. Преславизмите в текста на Апостола на хърватските глаголически мисали и бревиарии. – Преславска книжовна школа. Т. 7, 2004, с. 42-56.
42. Превод книги Йова с катенами в среднеболгарских списках. – В: Преводите през XIV столетие. Доклади от международната конференция, София, 26-28 юни 2003. Под редакцията на Л. Тасева, М. Йовчева, К. Фос, Т. Пентковская. София, 2004, 143-152.
43. Книгата Апостол в славянската ръкописна традиция. – В: Славистични изследвания. Т. VII. Сборник, посветен на XII Международен конгрес на славистите. София, 2005, 41-59.
44. За значението на думата *корен* (Към произхода и значението на славянските п-основи). В: ... нѣстѣ оученикъ надъ оучителемъ своимъ. Сборник в чест на проф. дфн Иван Добрев, член-кореспондент на БАН и учител, София, 2005, 462-476.
45. Към въпроса за произхода и значението на думата *нпрѣгазнь*. – В: Acta Palaeoslavica. Vol. 2. In honorem professoris Angelinae Minčeva. София, 2005, 161-171.
46. Превъплъщенията на Велзевул. В: Между ангели и демони, сборник с доклади от конференцията, проведена в Лесидрен, 29. 08 - 1. 09. 2001, София, 2005, 227-236.
47. Четивата от книга Йов в цветни триоди от НБКМ. – В: Библиотеката – минало и настояще. Юбилеен сборник, посветен на 125-годишнината на Народната библиотека “Св. св. Кирил и Методий”, София, 2005, 297-309.
48. Паримиите за Петровден в служебните минеи. – Старобългарска литература, 33-34, 2005. В чест на Климентина Иванова, 427-444.
49. Библейските цитати и реминисценции в *Молитва към Богородица* на Димитър Кантакузин. – Български език, 2005, 3, 46-53.

50. Текстологические особенности Матичиногo апостола. – В: Love of Learning and Devotion to God in Orthodox Monasteries. Fifth International Hilandar Conference. Selected Proceedings. Љубав према образовању и вера у Бога у православним манастирима. 5. Међународна хиландарска конференцијал Зборник избраних радова. Београд/Columbus, 2006, 79-89.
51. О благодати. – В: Православная культура на Урале: контексты истории и современность. Материалы научно-богословской конференции с международным участием. Челябинск, 2006, 56-62.
52. Двата славянски превода на катената на Книга Ёов. – *Palaeobulgarica*, XXX, 2006, 2, 3-26.
53. Славянската богословска терминологија, въведена от светите брата Кирил и Методий. – В: Научен център Св. Дасий Доростолски – Силистра към Русенски университет Ангел Кънчев. Известия. Книга I. Международна научна конференция, посветена на 1900 г. град Силистра. Силистра, 2006, 29-40.
54. The Book of Job in the Byzantine and Slavic Middle Ages. – *Albright News*, 11, 2006, 13-14.
55. Средновековные славянские переводы книги Иова из *Септуагинты*. – В: Многократните преводи в Южнославянското Средновековие. *Mehrfachübersetzungen im Südslavischen Mittelalter*. Доклади от международната конференция. София, 7-9 юли 2005 г. Под редакцията на Лора Тасева (отговорен редактор), Роланд Марти, Мария Ёовчева, Татьяна Пентковская. София, 2006, 239-252.
56. За закона и благодатта, за луната и слънцето. – В: Реката на времето. Сборник статии в памет на проф. Людмила Боева (1934-2001). Река времени. Сборник статей памяти проф. Людмилы Боевы (1934-2001). София, 2007, 61-70.
57. Водната стихия и нейните олицетворения в книга Ёов. – В: Етнология и демонологи, Годишник на асоциация Онгъл. Съставители. Николай Ненов, Росен Малчев, Константин Рангочев. София, 2007, 10-47.
58. Две неизвестни славянски названия на Плеядите. (Названията на съзвездиеото Плеяди в старите славянски преводи на книга Ёов). – *Българска реч*, XIII, 2007, 2. В чест на Боряна Велчева, 119-130.
59. Гръцките версии на книга Ёов и техните славянски преводи – Кирило-Методиевски студии. 17, София, 2007, 799-813.
60. Св. Климент Охридски – нов Павел за новите коринтяни, българите. – В: Св. Климент Охридски. Слова и служби. София, 2008, 21-50.
61. Ёерусалимският типик от библиотеката на Гръцката православна патриаршия в Ёерусалим. – *Jews and Slavs*. 20. The Holy Land and the Manuscript Legacy of Slavs. Edited by W. Moskovich, S. Nikolova and M. Taube. Jerusalem-Sofia, 2008, 125-168.

62. Ранните славянски преводи на Канона за св. Климент Римски от Йосиф Химнописец. – В: Преславска книжовна школа. Т. X, 2008, 72-96.
63. Богословская терминология в произведениях св. Климента Охридского. – В: Славянска филология, 24. Доклади и статии за XIV международен конгрес на славистите. София, 2008, 120-136.
64. Службите за св. Климент Римски в славянските минеи. В: Богослужебните книги. Познати и непознати. Материали от научната конференция „Методологически проблеми по описанието на богослужебните книги”, посветена на светлата памет на проф. Христо Кодов (1901-1982). София, 2008, 241-265.
65. Древнеболгарская праздничная минея и ее отношение к русским служебным минеям. – Древняя Русь, 3 (37), 2009, 122-123.
66. Гръцките и арамейските преводи на Свещеното писание и големите въпроси на богопознанието в епохата на елинизма. - В: Класически и модерни измерения на религиозното откровение. Под редакцията на Н. Гочев, П. Рогалски, Ч. Хаджиев. АРУКО. София, 2009, 70-90.
67. Елинският прочит на книга Йов в Септуагинта. - В: Средновековието в огледалото на един филолог. Сборник в чест на Светлина Николова (= Кирило-Методиевски студии, кн. 18). София, 2009, 106-115.
68. Един старобългарски празничен миней. - *Palaeobulgarica*, XXXIII, 2009, 2, 16-38.
69. Две южнославянские минеи в сравнении с новгородскими минеями – *Древняя Русь*, 4 (38), 2009, 44-62.
70. Зографская минея - особенности состава и переводов служб. – В: *Święta góra Athos w kulturze Europy. Europa w kulturze Athosu. Praca zbiorowa pod redakcją Marzanny Kuczińskiej*. Gniezno, 2009, 57-68.
71. Меланхолията – начини за назоваване и представи, с които е свързана. – В: Годишник на асоциация Онгъл, т. 7, Владетелят и светецът. Цар Иван Шишман. част 1. София, 2009, 170-181.
72. Паремейные чтения из книги Иова в Триодях. – *Slavia*, 78 (2009), sešit 3-4 (В чест на Зоя Хауптова и Хелена Бауерова), 327-348.
73. Книга Иова в переводе Франциска Скорины. – In: *Krakowsko-Wileńskie studia slawistyczne*. Tom 4. Kraków, 2009, 37-71.
74. Един западен светец в православния свят - Св. Мартин от Тур в църковния календар през Средновековието. – *Старобългарска литература*, 41-42, 2009. В чест на 60-годишнината на Красимир Станчев и Александър Наумов, 85-102.
75. The Book of Job in Slavic Translations. – In: *Proceedings of the Eight Joint Meeting of Bulgarian and North American Scholars, Varna, Bulgaria, June 13-15, 2008 and of the Seventh Joint Meeting of Bulgarian and North American Scholars, Columbus, Ohio, USA, October 9-12, 2003*. Sofia. Marin Drinov Academic Publishing House, 2010, 189-200.

76. Службата за св. Теодор Тирон в старобългарския Драготин миней. – Български език, 57 (2010), 2, 17-38.
77. Новгородските миней и Зографският миней №53 (I.e.7) – В: *Пътниче* *мало Георгию*. Сборник в чест на 65-годишнината на проф. дфн Георги Попов. Отговорен редактор Мария Йовчева. Издателство Боян Пенев. София, 2010, 117-140.
78. Византийските синаксари и календарите на славянските апостоли. - *Palaeobulgarica*, XXXIV, 2010, 2, 5-41.
79. Календарните указания в някои славянски апостоли и византийските синаксари. - *Palaeobulgarica*, XXXIV, 2010, 3, 3-25.
80. The Greek Manuscripts of the Book of Job in Jerusalem and in the St. Catherine Monastery of Sinai and Their Relationship to the Slavic Translations of the Book of Job. - В: *Славяните и Византия. Byzance et les Slaves*. Сборник от конференцията на Центъра за славяно-византийски проучвания *проф. Иван Дуйчев*, проведена през май 2006 г. Годишник на ЦСВП „Иван Дуйчев”. Т. 96 (15). 2008. София, 2011, 181-192.
81. Славянские переводы книги Иова. – В: *Священное Писание как фактор языкового и литературного развития. Материалы Международной конференции «Священное Писание как фактор языкового и литературного развития (в ареале авраамических религий)»*. Санкт-Петербург. 30 июня 2009 г. Санкт-Петербург, 2011, 128-148.
82. Juxtaposing Old Slavonic Apostolos Manuscripts. (Hristova-Šomova, I.) – In: *In honorem Cătălina Velculescu. La aniversară. Paideia*. București, 2011, 171-179.
83. Св. Климент Охридски и култът към светите Струмишки мъченици в България. – В: *Истина, мистификация, лъжа в славянските езици, литератури и култури*. Сборник с доклади от Десетите славистични четения, посветени на 90-годишнината от рождението на проф. Светомир Иванчев. София, 2011, 727-736.
84. Център и периферия в православните календари от Средновековието до днес. – В: *Маргиналното в/на литературата*. Съставител Рая Кунчева. София, 2011, 144-158.
85. Византийските устава и тяхното отражение в славянските апостоли. – В: *Библеистика. Славистика. Русистика. К 70-летию заведующего кафедрой библеистики профессора Анатолия Алексеевича Алексева*. Санкт-Петербург, 2011, 319-348.
86. Службата за св. Ахил Лариски в Драготиния миней. – В: *Beati possidentes*. Юбилеен сборник, посветен на 60-годишнината на проф. дфн Боряна Христова. София, 2012, 243-254.
87. Византийските богослужебни устава и техните славянски съответствия. - *Старобългарска литература*, 45-46, 2012, 116-143.

88. Образи и фигури в риторични и химнографски творби за св. Петър и Павел, представени в славянската традиция. - *Palaeobulgarica*, XXXVI, 2012, 4. В чест на Предраг Матеич, 18-38. (в съавторство с А. Ангушева-Тиханова).
89. Календарът на Остромировото евангелие като свидетелство за историята на славянските богослужбени книги. – В: *Словяне*. 2. 2012, 39-65.
90. Текстът на Апостола, издаден от Франциск Скорина, на фона на православната традиция. - В: *Славянска филология*, 25. Доклади за XV международен конгрес на славистите в Минск, Беларус, 2013. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов”, 2013, 255-272.
91. Старославянская синонимия в ранних переводах служб святых в праздничных и служебных минеях. – В: *Христианский Восток*. На основе материалов международной конференции «Интерпретация текста в культуре Христианского Востока: перевод, комментарий, поэтическая обработка» (Государственный Эрмитаж, 14.09.2011–16.09.2011) / Государственный Эрмитаж; Российская Академия Наук. Новая серия, Т. 6 (XII). – Санкт-Петербург: Издательство Государственного Эрмитажа; Москва: Индрик, 2013. 377-386.
92. Св. Теодор Тирон и трансформациите на неговия култ. – В: *Светци и свети места на Балканите*. Т. 2. (= *Старобългарска литература*, 48, 2013), 9-27.
93. *Encyclopaedia Slavica Sanctorum: Activity, Users, Statistics*. - In: *Digital Presentation and Preservation of Cultural and Scientific Heritage. International Conference. Veliko Tarnovo, Bulgaria. 18-21 September 2013. Proceedings*. Sofia: Institute of Mathematics and Informatics -BAS, 2013, 81-90. (Rangochev, K., M. Goinov, M. Dimitrova. I. Hristova-Shomova).
94. Към езиковата характеристика на три български празнични минея. – *Български език. Приложение*. Софийската Мала Света гора като културен и книжовен феномен. Изследвания, посветени на 110-годишнината от рождението на чл.-кор. проф. Кирил Мирчев. 2013, 46-75.
95. *Синаксарные жития и агиографические информации в составе апостолов*. – В: *Славянский Апостол. История текста и язык*. Составитель М. Бобрик. (= *Studies on Language and Culture in Central and Eastern Europe. Band 21*). München-Berlin-Washington, D.C., Verlag Otto Sagner, 2013, 63-113.
96. Названията на някои християнски понятия в хърватската глаголическа и в православната традиция. – В: *Hrvatsko glagoljštvo u europskom okružju*. Krk, 5-7.10.2012. *Sbornik radova*, in press.

97. Early Slavonic Theological Terms: Symmetry and Asymmetry in Comparison with the Greek Theological Terms. – In: Bulgarian Contributions to the Byzantine Studies, in press.
98. Службите за св. Теодор Тирон в славянската традиция. – В: Академик Петър Динеков и хуманитарната наука – идеи, позиции, концепции, под печат.
99. Sophia the God's Wisdom According to Proverbs 9:1-11 in the Slavic Tradition of Word and Image. – In: The Bible in Slavic Tradition. Brill, in press.
100. Службата за св. 40 мъченици в руските минеи. – В: Език и литература. В памет на Румяна Павлова, под печат.
101. Староизводните и новоизводните служебни минеи. Съпоставка на техните структура, състав и текстове. – В: Търновска книжовна школа. Т. X, под печат.
102. Съставът на ранните славянски празнични минеи и чети-сборници. – В: Проблеми и подходи в изследването на Станиславовия чети-миней. Материали от конференцията, проведена на 31.05.2013 г. в София, под печат.
103. Melancholia: Composition, Usage and Translations. - In: Medieval Medicine: Texts, Practices and Institutions, in press.

IV. Рецензии, библиографии, personalia

104. Интересна и полезна книга за българския език. – Език и литература, 1983.
105. Библиография на трудовете на проф. Мирослав Янакиев. – Съпоставително езикознание, 1984.
106. За Средновековието – със съвременен подход. – Език и литература, 1987, 3, 128-132.
107. В. Velcheva. Proto-slavic and Old Bulgarian Sound Changes. – Съпоставително езикознание, 1990, 2, 60-61.
108. Нов значителен принос към Климентовата проблематика. - Palaeobulgarica, 1991, 1, 120-121.
109. Нов принос в изследването на трите основни библейски богослужебни книги. – Palaeobulgarica, 1991, 4, 104-107.
110. Константин Костенечки в новобългарски превод. - Palaeobulgarica, 1995, кн. 2, 110-112.
111. Старославянският словарь. – Slavia, 65, 1996, с. 373-375.
112. Енциклопедия на славянския бит. - Palaeobulgarica, 1998, 2, 110-112.
113. Самуил Борисович Бернщейн. – Език и литература, 1998, 2, 162-164.
114. Иван Добрев на 60 години. – Съпоставително езикознание, 1998, 1-2, 222-225.
115. A New Study of the Slavic Translation of the Apostolos. – Palaeobulgarica, 2000, 2, 125-128.
116. Боряна Велчева на 70 години – Българистика, 2002, 4, 85-88.

117. Професор Ангелина Минчева (в съавторство с П. Петков) – В: Acta Palaeoslavica. Vol. 2. In honorem professoris Angelinae Minčeva. София, 2005, V-X.
118. Списък на трудовете на Ангелина Минчева, проф. д-р, d. h. c. (в съавторство с М. Димитрова и Т. Мострова) – В: Acta Palaeoslavica. Vol. 2. In honorem professoris Angelinae Minčeva. София, 2005, IX-XVI.
119. Десет години без Петър Илчев. - Palaeobulgarica, 29, 2005, 1, 107-110.
120. Татяна Славова. *Тълковната Палея в контекста на старобългарската литература*. – Scripta & e-Scripta, 3 (2005).
121. Българският език. Иван Добрев. *Българският език* – Български език, 2005, 4, 145-151.
122. Вараждински апостол. – Palaeobulgarica, 31, 2007, 3, 90-97.
123. Славянската химнография – постижения и проблеми на нейното изследване. – Palaeobulgarica, 32, 2008, 1, 82-100.
124. Кръгла маса „Западна България и източните славяни”. - Palaeobulgarica, 32, 2008, 2, 126-132.
125. Професор д-р Георги Попов на 65 години. – Български език, LV, 2008, 3, 121-125.
126. Медиевистът в зряла възраст. Красимир Станчев на 60 години. - Palaeobulgarica, 33, 2009, 2, 126-132.
127. Vakarelijska, C. M. The Curzon Gospel. – Scripta & e-Scripta. 7 (2009), 321-327.
128. Старобългарски речник. Т. 2. – Българистика, 19, 2009, 125-127.
129. Боговъдъновен учен-изследовател. (Представяне на сборника *Пъние мало Георгию*, посветен на 65-годишнината на проф. д-р Георги Попов). – За буквите, XXXIII, бр. 35, с. 4.
130. Достоен продължител на традициите на виенската славистика. Йоханнес Райнхарт на 60 години. - Palaeobulgarica, 35, 2011, 3, 125-131.
131. Йоханнес Райнхарт на 60 години. – Българистика, 23, 2011 (в съавторство с М. Димитрова).
132. Срещи с Красимир Станчев. – В: Станчев, Кр. Исследования в области средневековой литературы православного славянства. (= Krakowsko-Wileńskie studia slawistyczne. Tom 7). Kraków, 2012, 265-282.
133. В одеждите на взаимното обещание. – Балканистичен форум, 1912, 2, 185-195.
134. Новаторско изследване в областта на старобългарския синтаксис. - Palaeobulgarica, 37, 2013,
135. Библиотека Отец Неофит Рилски. - Palaeobulgarica, под печат.
136. История славянобългарска. - Palaeobulgarica, под печат.

V. Статии за енциклопедии:

- 137.Новгородски листове - *Кирило-Методиевска енциклопедия*, Т. 2.
- 138.Моравска Кирило-Методиевска книжовна школа - *Кирило-Методиевска енциклопедия*, Т. 2.
- 139.Самуил Бернщейн - *Кирило-Методиевска енциклопедия*, Т. 4.
- 140.Ян Станислав - *Кирило-Методиевска енциклопедия*, Т. 3.
- 141.Йозеф Пата - *Кирило-Методиевска енциклопедия*, Т. 3.
- 142.Макс Фасмер - *Кирило-Методиевска енциклопедия*, Т. 4.
- 143.Алегория – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 144.Анафора – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 145.Авва Доротей – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 146.Ватикански препис на Манасиевата хроника – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 147.Елипса – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 148.Епитет – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 149.Жеравненски триод – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 150.Зографски листове – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 151.Зографско евангелие – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 152.Изповеден чин – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 153.Ирония – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 154.Кирило-Методиевски традиции в Моравия и Панония – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 155.Клоцов сборник – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 156.Листове на Ундолски – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 157.Лондонско (Иван-Александрово) четириевангелие – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 158.Метафора – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003

- 159.Метонимия – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 160.Моравска мисия на Кирил и Методий – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 161.Олицетворение – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 162.Охридско евангелие (Охридски глаголически листове) – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 163.Перифраза – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 164.Плеоназъм – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 165.Речници на старобългарския език – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 166.Савина книга – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 167.Слепченски апостол – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 168.Сравнение – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 169.Томичев псалтир – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 170.Хипербола – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 171.Чивидалско евангелие – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 172.Юсове – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003
- 173.Ягичев Златоуст – *Речник на старобългарската литература*. София, 1992, Второ, допълнено издание, София, 2003

VI. Преводи

174. Превод от старобългарски на разказа на Димитър Кратовски - В: Бележки на българските книжовници. Т. 1. София, 2003, с. 122-128.
- 175.Превод от староруски и коментар на *Слово за закона и благодатта* от митрополит Иларион. – Богословска мисъл, 2004, 1-4, с. 125-145.
- 176.Коментари и бележки към превода на Красимир Станчев на *Молитва към Богородица* от Димитър Кантакузин. – Богословска мисъл, 3-4, 2005, с. 43-57.
- 177.Превод от старобългарски и коментар на *Слово за Рождество Христово* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 119-123.

178. Превод от старобългарски и коментар на *Слово за Богоявление* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 125-129.
179. Превод от старобългарски и коментар на *Слово за Благовещение* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 131-135.
180. Превод от старобългарски и коментар на *Служба за пророк* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 375-385; www.eslavsanct.net.
181. Превод от старобългарски и коментар на *Служба за апостол* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 387-397; www.eslavsanct.net.
182. Превод от старобългарски и коментар на *Служба за отец* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 399-409; www.eslavsanct.net.
183. Превод от старобългарски и коментар на *Служба за преподобен* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 411-421; www.eslavsanct.net.
184. Превод от старобългарски и коментар на *Служба за мъченик* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 423-433; www.eslavsanct.net.
185. Превод от старобългарски и коментар на *Служба за мъченица* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 435-441; www.eslavsanct.net.
186. Превод от старобългарски и коментар на *Служба за Струмишките (Тивериуполските) мъченици* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 483-497; www.eslavsanct.net.
187. Превод от старобългарски и коментар на *Служба за първомъченик Стефан и за св. Стефан I папа Римски* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 533-543.
188. Превод от старобългарски и коментар на *Канон за Успение Богородично* от Климент Охридски. – В: Св. Климент Охридски. Слова и Служби, София, 2008, с. 463-471.
189. Превод от старобългарски и коментар на *Канон за покаяние* от Климент Охридски. – В: Климент Охридски. Св. Слова и Служби, София, 2008, с. 545-555; www.eslavsanct.net.
190. Превод на *Служба за възвръщане мощите на св. Иван Рилски в Рилския манастир* от Димитър Кантакузин. – В: slav.uni-sofia.bg/mss.

VIII. Статии за енциклопедии и публикации на текстове в електронен формат

191. Службите за св. Димитър в рилските минеи. Електронна публикация. – В: slav.uni-sofia.bg/mss.
192. Названието на съзвездието Плеяди в славянските преводи на книга Йов. – В: slav.uni-sofia.bg/mss.
193. The Book of Job with Commentaries in Medieval Slavic Translations. – In: slav.uni-sofia.bg/mss.
194. Св. Струмишки мъченици. – В: www.eslavsanct.net.
195. Св. Климент Римски. – В: www.eslavsanct.net.
196. Св. Мартин от Тур. – В: www.eslavsanct.net.
197. Св. Климент Охридски (в съавторство с М. Йовчева). – В: www.eslavsanct.net.
198. Св. Теодор Тирон (в съавторство с Р. Малчев и К. Рангочев). – В: www.eslavsanct.net.
199. Св. Василий Велики (в съавторство с М. Димитрова, М. Йовчева, П. Петков, Е. Бакалова, Р. Малчев и К. Рангочев). – В: www.eslavsanct.net.
200. Обрезание Господне (в съавторство с М. Димитрова). – В: www.eslavsanct.net.
201. Св. Гликерия (в съавторство с Д. Атанасова). – В: www.eslavsanct.net.
202. Св. Георги (в съавторство с А. Стойкова). – В: www.eslavsanct.net.
203. Св. 40 мъченици (в съавторство с М. Петрова). – В: www.eslavsanct.net.
204. Календарни указания от 31 апостола за дванайсетте месеца - В: www.eslavsanct.net.
205. Календарни указания от Генадиевската Библия и Острожката Библия за дванайсетте месеца - В: www.eslavsanct.net.
206. Календарни указания от 4 евангелия за дванайсетте месеца - В: www.eslavsanct.net.
207. Канон за св. Климент Римски от Йосиф Песнописец, първи превод - В: www.eslavsanct.net.
208. Канон за св. Климент Римски от Йосиф Песнописец, втори превод - В: www.eslavsanct.net.
209. Славянски тропар за св. Климент Римски в апостоли и минеи - В: www.eslavsanct.net.
210. Служба за св. Теодор Тирон по шест източника (триоди и минеи) - В: www.eslavsanct.net
211. Канон за св. Теодор Тирон от Йоан Дамаскин в новоизведен превод в Постен триод от РМ №2/7. - В: www.eslavsanct.net
212. Канон за св. Теодор Тирон от Теофан Начертани в новоизведен превод в Миней за февруари от РМ №2/13. - В: www.eslavsanct.net
213. Служба за св. Василий Велики по Скопския миней - В: www.eslavsanct.net

214. Тропар за св. Василий Велики в апостоли, минеи, устави, пролози и псалтири с последования - В: www.eslavsanct.net.
215. Служба за Обрезание Господне по Скопския митней - В: www.eslavsanct.net.
216. Служба за пророк от св. Климент Охридски с нормализиран текст - В: www.eslavsanct.net.
217. Служба за апостол от св. Климент Охридски с нормализиран текст - В: www.eslavsanct.net
218. Служба за отец от св. Климент Охридски с нормализиран текст - В: www.eslavsanct.net
219. Служба за преподобен от св. Климент Охридски с нормализиран текст - В: www.eslavsanct.net.
220. Служба за мъченик от св. Климент Охридски с нормализиран текст - В: www.eslavsanct.net.
221. Служба за мъченица от св. Климент Охридски с нормализиран текст - В: www.eslavsanct.net.

VII. Учебници и учебни помагала

222. Учебник по български език за V клас. С., 1994 (в съавторство с Т. Бояджиев, Вл. Жобов, Г. Колев и М. Янакиева)
223. Учебна тетрадка за V клас. С., 1994 (в съавторство).
224. Книга за учителя за V клас. С., 1994 (в съавторство).
225. Учебник по български език за VI клас. С., 1995 (в съавторство).
226. Книга за учителя за VI клас. С., 1995 (в съавторство).
227. Книга за учителя за VI клас. С., 1995 (в съавторство).
228. Учебник по български език за VII клас. С., 1996 (в съавторство).
229. Учебна тетрадка за VII клас. С., 1996 (в съавторство).
230. Книга за учителя за VII клас. С., 1996 (в съавторство).
231. Учебник по български език за VIII клас. С., 1997 (в съавторство).
232. Книга за учителя за VIII клас. С., 2000 (в съавторство).
233. Учебник по български език за IX клас. С., 2000 (в съавторство).
234. Книга за учителя за IX клас. С., 2001 (в съавторство)
235. Учебник по български език за X клас. С., 2001 (в съавторство).
236. Книга за учителя за X клас. С., 2001 (в съавторство)
237. Учебник по български език за XI клас. С., 2001 (в съавторство).
238. Книга за учителя за XI клас. С., 2001 (в съавторство)
239. Учебник по български език за XII клас. С., 2002 (в съавторство).
240. Книга за учителя за XII клас. С., 2002 (в съавторство)
241. Тестове по български език и по българска литература. IX-XII клас. София, 2004 (в съавторство).
242. Тестове по български език и литература за седми клас. София, 2006 (в съавторство).